

Marktconsultatie naar rol Energy Service Provider vanaf 2024

Augustus 2021

Doutsje Aukes, Energiecoördinator

Inhoud

1.	Algemeen.....	3
2.	Huidige Inkoop Energie	3
3.	Ontwikkelingen Energiemarkt.....	4
4.	Overwegingen	5
5.	Wensen leden.....	6
6.	Vraagstelling.....	6
7.	Opzet van de marktconsultatie	7
8.	Vertrouwelijkheid.....	7
9.	Planning.....	8
10.	Juridische aspecten	8
11.	Genodigden	9

1. Algemeen

Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân U.A. (hierna: OVEF) is een privaatrechtelijk rechtsorgaan, statutair gevestigd in de gemeente Leeuwarden en kantoorhoudend te Sneek. OVEF is een slagvaardige organisatie met zeer specifieke kennis en specialisme, die kwaliteit van dienstverlening en communicatie hoog in het vaandel heeft staan. De uitvoering van het beleid is verdeeld over de diensten Openbare Verlichting (OVL) en Energie.

Wij verzorgen de inkoop van energie en de verduurzaming daarvan voor onze leden en afnemers. De leden zijn 17 Friese gemeenten en de provincie Fryslân. Onze afnemers zijn een aantal Friese non-profit organisaties. Qua elektriciteit hebben we rond de 9.000 aansluitingen in beheer en verbruiken wij jaarlijks 53.000 MWh. Naast de inkoop van energie beheren wij de meetdata van de (slimme) meetinrichtingen en adviseren we onze leden en afnemers op het gebied van efficiënter en duurzamer energiegebruik.

Op het gebied van openbare verlichting kopen wij het beheer en onderhoud in van een kleine 100.000 lichtmasten in Friesland. Het bedrijfsbureau wordt gevormd door vier medewerkers; de dagelijkse leiding is in handen van de directeur-bestuurder.

2. Huidige Inkoop Energie

Op dit moment wordt de energie voor de leden en afnemers van OVEF ingekocht op de ENDEX, een handelsplaats (termijnmarkt) voor elektriciteit en gas. Daarvoor is aan de hand van een Europese aanbesteding een contract afgesloten met een energieleverancier. De leveringstarieven worden vast 'geklikt' volgend op signalering en advisering van een energieconsultant. De looptijd van het huidige contract is tot 1 januari 2024.

Leveranciers voorzien in de levering vanuit eigen productie, dan wel gecontracteerde productie van derden, of kopen elektriciteit voor hun klanten/afnemers in op de beurs. Dit kan met langere-termijncontracten (van bijvoorbeeld een jaar) op de ENDEX of op de zogenoemde spotmarkt. De EPEX SPOT, voorheen APX, is gemiddeld gezien 10-20% goedkoper dan de lange-termijnbeurs. Daarom wordt in Nederland meer dan 60% van de elektriciteit op de EPEX SPOT ingekocht. Naast de marktprijs wordt het uiteindelijke leveringstarief ook bepaald door verschillende vergoedingen c.q. opslagen aan de leverancier, bijvoorbeeld voor programmaverantwoordelijkheid, onbalans, et cetera.

Overkoepelende vraag voor OVEF is of beleidsarm Europees aanbesteden nog past bij de huidige ontwikkelingen, opgaven en beleidsdoelstellingen van OVEF en haar deelnemers (leden en afnemers). In plaats daarvan kan er ook zelf worden ingekocht op de verschillende energiemarkten en/of bilaterale contracten tussen twee partijen (bijvoorbeeld lokale producenten of bij gemeenten met eigen opwek), waarmee versnelling kan worden aangebracht in de uitvoering van de energietransitie in de regio.

3. Ontwikkelingen Energiemarkt

De afgelopen decennia zijn gemeentelijke nutsbedrijven, via provinciale energiemaatschappijen, processen van fusies, overnames en splitsingen ('splitsingswet') uiteindelijk verworpen tot inmiddels een beperkt aantal energieleveranciers (met veelal meerdere 'labels'). Het merendeel daarvan is in buitenlandse handen (zoals bijvoorbeeld Eneco > Japans, Essent > Duits en Vattenfall > Zweeds). Op dit moment zien we een aantal belangrijke ontwikkelingen die grote invloed hebben op de (toekomstige) energiemarkt.

Verandering aan de Vraagzijde

Een belangrijke ontwikkeling is de verandering aan de vraagzijde; elektrificatie. Het energieverbruik verschuift van aardgas naar elektriciteit. We zien dat zowel in de gebouwde omgeving ('all electric', warmtepompen, elektrisch koken), de mobiliteit (elektrisch rijden) als ook in de industrie (productieprocessen). Aan de vraagzijde wordt ook in toenemende mate gewerkt aan vraagsturing, het beïnvloeden van de momenten waarop energie wordt verbruikt.

Lokale Duurzame Opwek

Waar energie nu vooral nog gecentraliseerd middels fossiele bronnen wordt geproduceerd en door het land heen naar afnemers wordt gedistribueerd, neemt het aandeel lokaal opgewekte hernieuwbare energie in lokaal eigendom (streven naar minimaal 50%) toe. Het toenemende aanbod aan volatiele duurzame energie heeft invloed op het energiesysteem en vraagt om meer flexibiliteit in de inkoop van energie.

Knelpunten in het Elektriciteitsnet

De groei van lokale duurzame energie zorgt voor knelpunten in het elektriciteitsnet (transport- en distributienet). Voor de energietransitie is een netwerk nodig dat de doelstellingen in de Regionale Energie Strategie faciliteert. Alhoewel er door zowel netbeheerder Liander als TenneT fors wordt geïnvesteerd in het Friese net, zijn er maatregelen nodig om congestie op het net te voorkomen dan wel op te lossen. Een belangrijk instrument daarbij is om lokaal opgewekte energie ook zoveel mogelijk lokaal en anders regionaal aan te wenden. Dat voorkomt transportkosten en draagt daarmee bij aan lagere maatschappelijke kosten van de energietransitie.

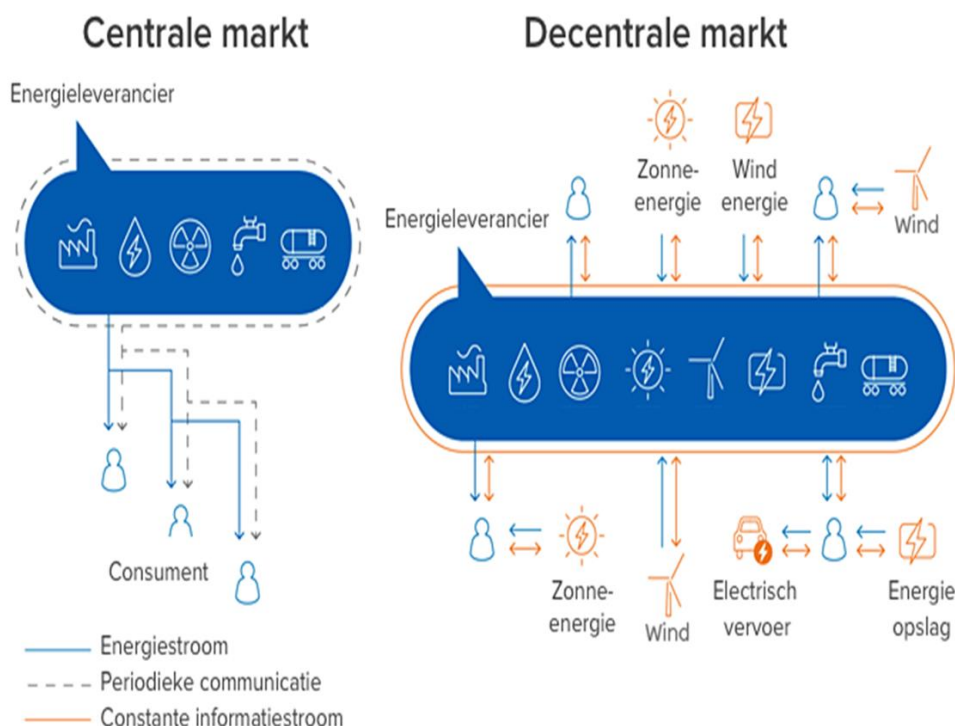
Technologie

Er vindt veel ontwikkeling plaats op het gebied van nieuwe technieken voor energieproductie, -distributie en -opslag. Ook wordt door het gehele land de uitrol van slimme meters (voor extra inzicht in de afname en teruglevering van energie aan het net) uitgerold. Energie-informatie is onder andere van belang voor het functioneren van een slimmer energienet. Door het beschikbaar maken van energie-informatie kan betere sturing plaatsvinden bijvoorbeeld op basis van beschikbaar aanbod van energie en energieprijzen.

EU-regelgeving

De Europese regelgeving heeft tot doel een geïntegreerde energiemarkt in de EU te bewerkstelligen die op een kosteneffectieve manier zorgt voor een veilige, betaalbare en duurzame energievoorziening. In 2019 is daartoe het vierde energiepakket (Clean Energy for all Europeans) aangenomen. Hiermee is een groot deel van de regelgeving voor de Europese energiemarkt herzien.

Het nieuwe beleidskader van de EU bevat nieuwe regels voor de energiemarkt om tegemoet te komen aan de uitdagingen op het gebied van een emissiearm energiesysteem. De nieuwe regels maken ook meer ruimte voor technologische ontwikkelingen en nieuwe vormen van marktdeelname. Het richt zich op het flexibeler en afnemergericht maken van de energiemarkt. De Europese richtlijnen en verordeningen worden momenteel verwerkt in nationale wetgeving.

Figuur 1: van een centrale markt naar een decentrale markt

4. Overwegingen

Bovenstaand geschetste ontwikkelingen hebben een grote impact op het energiesysteem en zorgen er voor dat het systeem verandert van een centrale markt naar een decentrale markt.

Dit vraagt ook om een visie van OVEF en haar leden op energie-inkoop.

In plaats van energie inkopen middels een Europese aanbesteding is het tegenwoordig ook heel goed mogelijk om zelf rechtstreeks energie in te kopen. Dit brengt verschillende voordelen met zich mee, zoals het bijdragen aan de energietransitie in de regio, kostenreductie, transparantie en flexibiliteit.

Nieuwe technologie faciliteert de introductie van andere marktmodellen, concepten, diensten en het afhandelen van transacties. Om rechtstreekse toegang tot de verschillende energiemarkten te faciliteren, zijn verschillende opties mogelijk.

5. Wensen leden

Uit een inventarisatie bij de leden blijkt dat de zij op gebied van energie-inkoop de volgende wensen hebben:

- Duurzame lokale elektriciteit afnemen van dorpscoöperaties.
- Opgewekte elektriciteit afnemen van huidige en/of toekomstige zonneparken en/of windparken (deels) in eigen beheer.
- Stimuleren van nieuwe (additionele) hernieuwbare energie in Friesland.
- Mooie energiemix (zowel de elektriciteit als GvO's) realiseren van zon, wind, biomassa en overige duurzame oplossingen. Transparante informatie hierover, liefst op EAN-code niveau.
- Op individueel niveau bepalen wat/waar in te kopen.
- Flexibel zijn.
- Niet meer kosten dan in huidige situatie.
- Makkelijk (mutatie)beheer via EMS-systeem OVEF.

Sommige deelnemers van OVEF hebben grootschalige energie-opwekambities. Andere deelnemers realiseren al grootschalige energie-opwek (deels) in eigen beheer zoals o.a. zonnepark Ameland (gemeente Ameland) en REC Harlingen (Omrin). OVEF heeft de wens om energie van haar deelnemers af te nemen.

6. Vraagstelling

De centrale vragen zijn:

- Hoe gaan we vanaf 2024 energie inkopen?
- Is zelflevering door middel van quasi inbesteden een optie?
- Zo ja, in hoeverre kan een Energy Service Provider in onze behoefte voorzien?

Met de rol Energy Service Provider bedoelen wij een strategische partner die OVEF in meer of mindere mate ondersteunt met het inkopen van energie via het zelfleveringsmodel. In hoeverre samenwerking mogelijk is, moet deze marktconsultatie uitwijzen.

Subvragen zijn:

- Welke marktmodellen zijn er op het gebied van zelflevering?
- Welke dienstverlening is er op dit gebied beschikbaar in de markt?
- Wat past het beste bij de wensen van de leden van OVEF?
- Welke rol zien marktpartijen/dienstverleners hierin voor zichzelf?
- Op welke wijze verzorgt de dienstverlener forecasting (voorspelling van opwek en verbruik)?
- Op welke wijze verzorgt de dienstverlener markttoegang?
- Op welke wijze verzorgt de dienstverlener LV (leverancier)diensten? Zijn deze onafhankelijk van PV-diensten?
- Op welke wijze verzorgt de dienstverlener PV (programmaverantwoordelijkheid) diensten? Is dienstverlener bereid om onbalansrisico op zich te nemen?
- Op welke wijze kan dienstverlener in administratie en facturatie voorzien?
- Op welke wijze kan dienstverlener in toepassing van clustering voor energiebelasting voorzien?

- Welke (web based) systemen en applicaties worden gebruikt en hoe zien deze eruit?
- Hoe worden mutaties in aansluitregister doorgevoerd?
- Kan er een connectie met het EMS OVEF gemaakt worden?
- Is dienstverlener bekend met REMIT-verplichtingen en hoe wordt daarin voorzien?
- Op welke wijze verzorgt dienstverlener GvO-administratie en kan dienstverlener GvO's leveren en/of overschotten vermarkten?
- Welke risico's kunnen worden geïdentificeerd en op welke wijze kunnen deze beheersbaar worden gehouden?
- Op welke wijze zijn de verschillende diensten geprijsd, per Mwh, transactiefee, vaste fee, etc. en wat is de indicatie van de kosten op onderdelen?
- Welke inzichten/ideeën wilt u inbrengen?

7. Opzet van de marktconsultatie

Vanwege de energietransitie ontstaan nieuwe initiatieven om energie in te kopen. Via een aanbesteding-overschrijdende marktconsultatie proberen wij deze inzichtelijk te krijgen. Van alle genodigden wordt verwacht dat zij schriftelijk een plan aandragen hoe zij de Energie-inkoop voor OVEF zouden willen inrichten en hoe zij OVEF hierin kunnen faciliteren. Minimale vereisten zijn dat de wensen van de leden en de gestelde vragen beantwoord worden. OVEF wenst graag op korte termijn over inzichten van marktpartijen te beschikken. Zie voor een gedetailleerde planning verder op in dit document. Voor het beantwoorden van de vragen zijn marktpartijen vrij in het te hanteren format.

Daarnaast worden naar inzicht van OVEF een of meerdere marktpartijen uitgenodigd voor een mondelinge consultatie in bilaterale vorm (1 op 1) waarin het plan middels een digitale presentatie inhoudelijk kan worden toegelicht waarna een open discussie volgt.

8. Vertrouwelijkheid

De resultaten van deze marktconsultatie kunnen geanonimiseerd openbaar worden gemaakt. OVEF mag de inhoud hiervan - behoudens echte commercieel vertrouwelijk informatie - desgewenst gebruiken om te verwerken in de aanbestedingsstukken. In geval een deelnemer van oordeel is dat een bepaald onderdeel van haar schriftelijke reactie als 'vertrouwelijk' moet worden bestempeld, dan dient zij zulks uitdrukkelijk, ondubbelzinnig en gemotiveerd kenbaar te maken in de reactie, bij gebreke waarvan het OVEF vrijstaat de ontvangen reactie, alsook het hierna te bespreken verslag, geanonimiseerd te gebruiken en openbaar te maken. Van de mogelijkheid om onderdelen als 'vertrouwelijk' te bestempelen - zoals hiervoor bedoeld - dienen deelnemers in het belang van de marktconsultatie terughoudend gebruik te maken. Uitsluitend indien en voor zover daarvoor een genoegzaam en kenbaar gerechtvaardigd belang is, kan de deelnemer hiervan gebruik maken.

OVEF zal de input van de deelnemende marktpartijen vertrouwelijk behandelen. De informatie zal niet verder worden verspreid dan aan medewerkers en adviseurs die direct bij de marktconsultatie en/of bij de aanbesteding zijn betrokken, tenzij OVEF op grond van wettelijke voorschriften gehouden is tot openbaarmaking. OVEF neemt geen herleidbare verwijzingen naar deelnemers op in het eindverslag. De resultaten van deze openbare marktconsultatie worden geanonimiseerd openbaar gemaakt. Daarnaast worden de resultaten besproken in het ambtelijk overleg Energie en in de algemene ledenvergadering van OVEF.

9. Planning

Onderstaande tabel geeft de planning weer:

Datum:	Specificatie:
31 augustus 2021	Uitnodiging deelname marktconsultatie versturen
6 – 10 september 2021	Indienen vragen, deadline 10 september 10:00 uur
10 – 17 september 2021	Beantwoorden vragen
30 september 2021	Indienen schriftelijke reacties door deelnemers aan de Marktconsultatie, 10:00 uur
14 oktober 2021	Mondelinge toelichting
29 oktober 2021	Beschikbaar stellen/verzenden rapportage aan deelnemers

* Alle data zijn onder voorbehoud en hieraan kunnen geen rechten worden ontleend.

10. Juridische aspecten

De volgende juridische aspecten voor deelname zijn van toepassing:

- OVEF benadrukt dat de marktconsultatie geen onderdeel uitmaakt van een aanbesteding en dat aan deelname aan de marktconsultatie geen rechten kunnen worden ontleend.
- De marktpartijen die deelnemen aan de marktconsultatie kunnen geen rechten ontleenen aan de informatie die ten behoeve van de consultatie wordt verstrekt. De informatie is indicatief.
- OVEF houdt zich het recht voor om de planning aan te passen en/of een aanbestedingsprocedure tijdelijk of definitief te staken.
- OVEF houdt zich het recht voor om een aanbesteding niet, of op een andere wijze in te richten dan in dit document beschreven.
- Verkregen inzichten uit de marktconsultatie zullen door OVEF worden gebruikt in de voorbereiding van een aanbesteding en de aanbestedingsstukken. OVEF houdt zich het recht voor om inzichten niet of niet volledig te gebruiken of te verwerken in een aanbesteding of aanbestedingsstukken.
- Door deel te nemen aan deze marktconsultatie gaat u ermee akkoord dat de door u verschaft informatie geheel of gedeeltelijk opgenomen wordt in het eindverslag van de marktconsultatie.
- Gegevens in het eindverslag zullen door OVEF worden geanonimiseerd en openbaar worden gemaakt.
- Het eindverslag bevat de conclusies zoals deze door OVEF zijn verwoord. De inhoud van het verslag zal niet voorafgaand aan het beschikbaar stellen worden afgestemd met de deelnemende marktpartijen.
- Alle marktpartijen zullen dezelfde informatie ontvangen.
- Deelnemers aan de marktconsultatie kunnen geen aanspraak maken op enige vergoeding voor gemaakte kosten.
- De voertaal tijdens de marktconsultatie is Nederlands.

- Deelname aan de marktconsultatie leidt niet tot een voorkeurspositie ten aanzien van een aanbestedingsprocedure.
- Deelname aan de marktconsultatie leidt niet tot uitsluiting van deelname aan een aanbestedingsprocedure.
- Met haar deelname aan de marktconsultatie verklaart de deelnemende marktpartij akkoord te gaan met de voorwaarden uit dit document.

11. Genodigden

De energiemarkt beweegt zich van een centrale naar een decentrale energiemarkt. Vanuit verschillende facetten van de huidige energiemarkt wordt naar platformtechnologie en de bijbehorende rol als Energy Service Provider gekeken. Allen zijn aan het oriënteren of en in welke mate zij als Energy Service Provider diensten aan klanten willen aanbieden. Om op korte termijn een zo compleet mogelijk beeld van de huidige en toekomstige mogelijkheden te krijgen, nodigen we alle partijen actief op facetten van de energiemarkt uit te reageren op deze marktconsultatie.